

כך הם הבטיחו

אישה השנה תשכ"ו

על מיצרכים שונים, ובוודאי לא על מיצרכי מוון. אני מוסר לציבור בכל האחריות הנובעת מתפקודי, כי לא יוטלו כל מיסים חדשים על מיצרכים, ובוודאי לא על מיצרכי מוון. השמועות המופצות הן תולדה של פרו-בוקציה המיועדת להטיל בהלה ערב הבחירות.

מתוך מודעת המערך:

רק חיוזוקו של המערך יאפשר להרכיב ממשלה בראשותו של לוי אשכול, ממשלה יציבה וחזקה, שתוכל להנהיג את המדינה, ממשלה שתובינע את הירידותה של הארץ למצב של תהוה ובהוה.

יגאל אלון, ב'27 לאוקטובר:

"המערך דוגל במאבק מיקצועי לשכר הוגן. המערך הבטיח את שכרו הריאלי של העובד. המערך נאבק בניגוד להשקפות רפ"י וגח"ל, על מדיניות של תעסוקה מלאה, ומתנגד לרעיון האבטלה המתוכננת ופיטורי ייעול. לכן אין לי ספק בעד מי צריך להצביע אותו אב, המשתכר 350 ל"י בחודש."

מתוך מודעת המערך:

להעלאת רמת חייו של העובד — תישמר שיטת תוספת היוקר, להבטחת הערך הריאלי של שכר העובד.

פינחס ספיר, ב'28 לאוקטובר:

"אין כל החלטה ואין כל כוונה במשרד האוצר להעלות איזה שהם מיסים לאחר הבחירות, ולשמועות ה" מופצות בציבור ומתפרסמות בעיתונות, על כוונת מעין אלה, אין כל שחר."

מתוך מודעת המערך:

זאת נעשה: להבטחת עבודה לכל דורש, ומניעת כל אבטלה! לשמירה על שיטת תוספת-היוקר!

פינחס ספיר, ב'31 לאוקטובר:

"בתוקף תפקידי ובמלוא האחריות הציבורית, הריני להבטיחכם, כי לא תהיה שום העלאה במיסים, וזאת הדגשתי כבר לא אחת בפני פורומים ממלכתיים יצי-בוריים."

לוי אשכול, ב'1 לנובמבר:

"שיחירנו את ישראל ממצוקת האבטלה."

עשרה חודשים עברו מיום הבחירות לכנסת השישית עד סוף תשכ"ו. הבטחות הבחירות נשכחו זמן. במקומן באו הדיבורים על, תוכנית כלכלית חדשה" להצלת ה" משק: ביטול תוספת היוקר, הקפאת השכר. בארץ ישנה אבטלה, בייחוד באזורי פיתוח. על רקע מציאות זו כדאי לצטט כמה הבטחות שהושמעו ברמה, בראשית תשכ"ו:

מתוך מודעת המערך:

המערך יוסיף לפעול להבטחת תעסוקה לכל דורש, כדי לקלוט את בני הנוער הנכנסים למעגל העבודה ואת העולים. רק מדיניות זו תבטיח שהיצור יגדל במהירות המירבית.

פינחס ספיר, שר האוצר, ב'2 לספטמבר 1965:

"איש מאיתנו אינו רוצה בחוסר עבודה, ואנו מתפארים, ובצדק, בתעסוקה מלאה."

מתוך מודעת המערך:

אם אתה, כמונו, מתנגד לכפייה הדתית, דרכך היחידה היא להצביע למערך!

יגאל אלון, שר העבודה, ב'12 לספטמבר 1965:

קיימת מדיניות של תעסוקה מלאה. ראובן ברקת, אז מזכיר מפא"י, וישראל גלילי, מנהיג אחדות העבודה, בהצהרה בכתב, ב'12 לספטמבר: "שתי מפלגות המערך תקפדנה על כך, שלא ייעשה דבר העלול לפגוע בחופש העיתונות ובחרות ביקורתה, כמקובל במדינות דמוקרטיות מתקונות."

לוי אשכול, ראש הממשלה, ב'21 לאוקטובר 1965:

"אשר לבעיית המשכנתאות הצמודות — הוועדה ה" ציבורית שנתמנתה למטרה זו, על-ידי שר האוצר, תמי צא ודאי פתרון מניח את הדעת לשאלה."

מתוך מודעת המערך:

הבדירה בדרך — אם תהיה אבטלה או תעסוקה מלאה. הצבע א"ת!

מתוך מודעת המערך:

זאת נעשה! ליתר חופש המשאומתן על שכר להסתדרויות הארציות!

לשיתוף מועצות הפועלים והאיגודים הארציים בקביעת השכר!

להבטיח בחירות במועדן, בכל ארבע שנים!

פינחס ספיר, ב'26 לאוקטובר:

"אין כל שחר לשמועות הוודניות בדבר מיסוי חדש

מפוצצות, ופיטפוטים על מלחמת-שיהרור נוסח אלגיריה וויאטנאם. מכיחן שאין שמץ של דמיון בין המאורעות בשתי ארצות אלה לבין המצב בארץ-ישראל, היו אלה מילים ריקות.

ההכרזות הביאו מדי פעם להתנגשויות. ככולן הובסו הפורים. הדבר לא הפריע להב. הם חיפו על המפזות בהודעות-בלוף על נצחון נות מדומים.

המאורע המסעיר ביותר בשטח זה — נחיתת מג 21 של חיל-האוויר העיראקי על אדמת ישראל — גרם לגל של שמחה. אבל גם הוא נתגלה כבלוף. לא נותר ספק רב כי המיג ניתן לישראל כבאקשיש מטעם שרות-מודיעין מערבי, שגייס את הטייס בעיראק למטרותיו שלו.

הדברים שאינם בלופים

מ אחורי מסך הבלופים למיניהם, נשאר כל הבעיות הגדולות של המדינה במלוא תוקפן וחומרן, וללא מענה.

הצורך החיוני של מדינת ישראל להשתלב במרחב שדה — לא פג.

דווקא המשבר הכלכלי של השנה הבלוט את הצורך בבסיס כלכלי מרחבי, שיאפשר לתעשייה הישראלית התפתחות טבעית. אך הסיכסוך הישראלי-ערבי לא התקדם בשנת תשכ"ו אף מילימטר אחד לקראת פתרונו.

השתלבות המועיט הערבי בחיי המדינה נשארה אף היא בשנת תשכ"ו בנקודת הי קפאון.

אם בכלל חל שינוי, הרי היה לרעה. הפילוג במחנה ה" קומוניסטי שרף את הגשר האחרון. הכוח החדש לא הצליח עדיין להקים גשר חדש.

רבע מיליון הערבים נשחקו בין הדיכוי השלטוני והלא-מנות הקיצונית ותסרת-ההגיון מאידך.

הדבר הודגם בתשכ"ו בנצרת, בירת ערביי ישראל, שם אי-אפשר היה להקים שלטון עירוני.

הבעייה העדתית היתה רדומה בשנת תשכ"ו.

אולם נתונה החמירו. הפער גדל. ההתפוצצות רק נדחתה. שום פתרון לא צץ אפילו באופק.

הכפייה הדתית התקרמה בתשכ"ו בכמה צעדים קטנים.

אמנם גרמה לשררה של הפגנות ושיירות-שבת, אך הרוב החילוני נשאר כמעט ללא ייצוג. בכנסת כולה היה רק קול אחד שדרש הפרדת הדת מן המדינה. גם בשטח זה נדחתה ההתפוצצות הגדולה, שנראתה בלתי-נמנעת.

לכל הבעיות הגורליות האלה נוצרה בתשכ"ו מיספרת מציאותית חדשה: הפסקת העלייה.

הפסקה זו הטביעה את חותמה על כל מאורעות השנה. הפעם לא היתה זאת הפסקה זמנית. מקורות-העלייה פשוט נתייבשו. אין לצפות לשום שינוי בעתיד, אלא במיקרה הבלתי-סביר של שואה באמריקה או מהפכה בכרית-המועצות. לאט-לאט, למרות כל הבלופים של המליצות הציבוריות, הדרה לתודעה הציבורית ההכרה כי מדינת ישראל נכנסה למסגרת-קבע, וכי מעתה תצטרך להתמודד עם בעיותיה כמו שהיא, בגודלה ובממדיה הניכתיים.

בכך חדלה האידיאולוגיה הציבורית הקלאסית סופית מן להיות בעלת משמעות לגבי המציאות של מדינת ישראל. אולם אידיאולוגיה זו שולטת בכל המפלגות הישראליות,

אישה-השנה של תשכ"ו היה האיש שניסח להיכנס לחלל הרוק שנוצר, בהציגו את עצמו כמנהיג חדש — למרות שהיה אחראי למציאות וותר מכל אדם אחר.

הוא היה קשור בבעיית חוסר-המנהיגות כשם שהיה קשור כמעט בכל שאר התופעות של השנה. היה זה האיש ש" ניצח על מערכת-הבחירות של המערך, שערך את התקציב המנופח והמציא את תנועת ההתנדבות, שניהל את המערכה נגד תוספת-היוקר והגה את "התוכנית הכלכלית החדשה". זה האיש שהוצג בסוף תשכ"ו כיורש-העצר של לוי אשכול — וכמדוחו הפוטנציאלי.

על כל המנהיגים המפלגתיים. היא לביכרו של המישטר הקיים בארץ.

לכן אך טבעי הוא שמישטר זה התרוקן מתוכנו. מאחר שיבשו מקורותיו הרחוקים, נסתמו גם מקורותיו האנושיים. ההתמוטטות הרעיונית היתה מלווה בהתדלדלות אנושית. וכך הודקרה בתשכ"ו בפעם הראשונה בבירור מוחלט, כבעייה יומיומית אקטואלית, תופעה שעד כה היתה בחזקת מושג מופשט למעטים: העדר המנהיגות.

בשנת תשכ"ו הופצו בארץ מאות בדיחות על נושא זה. כל אדם ברחוב הישראלי הבין את התופעה הזאת. הבלופים מלמעלה נענו בבדיחות מלמטה.

העולם הזה
איך הוא הגיע לארץ?
האמריקאים
קנו את המיג?
שימוש בכוח גרעיני ישראלי
תעלת אשדוד-אילת

העולם הזה
מאחר מקימים של חנינה הדינה
המירד
נגד בגין

העולם הזה
על יחסי הנוצרית של הדיכוי לנישנות
לוי אשכול נצח על חוסר הניצחון
מירד
דין
שב
גביתו